

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE VI

(wersja pełna do wglądu na stronie internetowej szkoły)

Na ocenę **niedostateczną** uczeń nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Na ocenę **dopuszczającą** uczeń:

- skupia uwagę na prostych wypowiedziach innych osób;
- rozumie wypowiedzi nauczyciela i innych uczniów;
- rozumie ogólny sens słuchanych utworów, określa ich nastrój;
- wyszukuje w tekście najważniejsze informacje;
- rozpoznaje: pytanie, prośbę, odmowę, zaproszenie, gratulacje, życzenia, przeprosiny, zawiadomienie, ogłoszenie, instrukcję, w tym przepis;
- rozpoznaje prawdę, fałsz;
- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;
- mówi o swoich reakcjach czytelnicznych;
- dostrzega zabiegi stylistyczne w utworach literackich, w tym funkcję obrazowania poetyckiego w liryce, z pomocą nauczyciela;
- wskazuje epitet, porównanie, przenośnię, rymy, wyraz dźwiękonaśladowczy;
- wie, co tworzy rytm;
- wskazuje wers, strofę, refren, rym;
- stara się czytać teksty płynnie;
- wyróżnia w tekście wstęp, rozwinięcie, zakończenie;
- rozpoznaje podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówek, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik);
- rozpoznaje zdanie pojedyncze i zdanie złożone;
- sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym;
- wyszukuje synonimy w słowniku wyrazów bliskoznacznych;
- odróżnia fikcję od rzeczywistości;
- odróżnia elementy fantastyczne od realistycznych;
- określa wybrane elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, akcję;
- rozumie rolę osoby mówiącej (narratora);
- zna cechy baśni i legendy, bajki, mitu, powieści, opowiadania, komiksu, fraszki;
- przy pomocy nauczyciela rozpoznaje przenośnię, porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, ożywienie;
- formułuje proste pytania i udziela prostych pod względem konstrukcyjnym odpowiedzi;
- odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie, instrukcję, gratulacje, życzenia;
- mówi na temat, opowiada o obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu;
- wygłasza tekst utworu lub jego część z pamięci;
- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu;
- zna podstawowe zasady pisowni wielką literą oraz pisowni *ó – u, rz – ż, ch – h*;
- uzupełnia schemat, tabelę;
- dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu;
- zna podstawowe zasady układu graficznego listu prywatnego i oficjalnego, dialogu, zaproszenia, ogłoszenia, planu ramowego wypowiedzi i z pomocą nauczyciela zapisuje list, dialog, układu plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi, redaguje zaproszenie, ogłoszenie, instrukcję, pamiętnik i dziennik pisany z perspektywy bohatera i własnej, proste sprawozdanie;
- zapisuje kilkuzdaniowe opowiadanie odtwórcze z dialogiem;
- za pomocą kilku prostych zdań tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, zwierzęcia, opis obrazu, ilustracji, plakatu, fotografii;
- próbuje stosować wiedzę językową w zakresie: słownictwa (np. dobiera wyrazy bliskoznaczne), składni (konstruuje poprawne zdania pojedyncze, stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu), fleksji (wskazuje czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki w zdaniu), fonetyki (dzieli wyrazy przy przenoszeniu do następnej linii, zauważa różnicę między wymową a zapisem głosek);
- stara się dbać o estetykę zapisu wypowiedzi;
- często korzysta z pomocy nauczyciela.

Na ocenę **dostateczną** uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:

- tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkudzaniowej wypowiedzi;
- powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszanej wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszanej historii;
- rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów;
- zauważa metaforyczny charakter baśni, legendy, bajki, mitu;
- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;
- określa temat i główną myśl tekstu;
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych;
- na podstawie intonacji odróżnia wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące i pytające;
- wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu;
- wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi;
- rozpoznaje cechy zaproszenia, życzeń, zawiadomienia, ogłoszenia, instrukcji, przepisu;
- wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, cytat;
- poprawnie artykułuje i akcentuje podczas głośnego czytania utworów;
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;
- rozpoznaje części zdania;
- rozróżnia zdanie pojedyncze od złożonego;
- wybiera odpowiednie informacje ze słownika ortograficznego, encyklopedii, czasopisma, stron internetowych
- odróżnia autora od osoby mówiącej w utworze;
- określa i nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, wątki;
- wskazuje elementy akcji;
- wskazuje cechy baśni, bajki, legendy, mitu, opowiadania, powieści, wiersza, fraszki, komiksu;
- wyodrębnia komiks, film i spektakl spośród innych przekazów i tekstów kultury;
- odróżnia wiersz rymowany od białego;
- rozpoznaje elementy rytmu: wers, zwrotka, rym, refren;
- wskazuje w tekście porównanie, przenośnię, epitet, rym, wyraz dźwiękonaśladowczy;
- odczytuje morał bajek, przesłanie baśni, metaforyczny charakter mitu;
- dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzeń prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące;
- formułuje pytania otwarte i zamknięte;
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych;
- składa życzenia, gratulacje, instruuje, przekonuje, zachęca, przestrzega;
- opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, fotografię stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni;
- dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne;
- zna podstawowe pojęcia teatralne i filmowe;
- przypisuje cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość, prawda- kłamstwo, wierność – zdrada;
- odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym ;
- recytuje utwór poetycki, oddając jego ogólny nastrój i sens;
- stosuje podstawowe zasady pisowni interpunkcji;
- odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą
- dzieli wyrazy na głoski i litery, rozróżnia funkcję zmiękczącą i sylabotwórczą i w typowych przykładach;
- poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki;
- samodzielnie zapisuje dialog;
- buduje ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi;
- dzieli wypowiedzi na części kompozycyjne (wstęp, rozwinięcie, zakończenie);
- układa opowiadanie odtwórcze, notatkę, instrukcję;
- tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, zwierzęcia, obrazu, ilustracji, plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażen przyimkowych);
- w liście prywatnym i oficjalnym, dialogu, zaproszeniu i ogłoszeniu stosuje odpowiedni układ graficzny;
- wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, tworzy rodzinę wyrazów;
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;
- konstruuje zdania pojedyncze proste i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone i równoważniki zdań, używa różnych typów wypowiedzeń: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych);
- poprawnie zapisuje *nie* z różnymi częściami mowy ;
- poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe;

- poprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne w tworzonym tekście), składni (konstruuje zdania pojedyncze proste i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone, używa różnych typów wypowiedzeń: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych; łączy wypowiedzenia składowe za pomocą spójnika w wypowiedzenia złożone), fleksji (używa poprawnych form gramatycznych czasowników, rzeczowników, przymiotników; poprawnie zapisuje form bezokoliczników oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego czasowników w czasie przyszłym i przeszłym);
- stosuje zasady estetycznego zapisu tekstu;
- sporadycznie korzysta z pomocy nauczyciela.

Na ocenę **dobrą** uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:

- na podstawie słuchanego tekstu tworzy samodzielną notatkę, pisze krótkie streszczenie;
- właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu (również te niewyrażone wprost);
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich;
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich (objaśnia morał baśni, bajki, wyjaśnia metaforyczny charakter mitu);
- rozumie mechanizmy oddziaływania reklam na odbiorców;
- na podstawie intonacji odróżnia zdania neutralne od wykrzyknikowych;
- rozpoznaje równoważnik zdania;
- rozpoznaje zdania bezpodmiotowe;
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, osób, rodzajów; odróżnia formy osobowe czasowników od nieosobowych (bezokolicznik, formy zakończone na -no, -to);
- odróżnia wyrazy gwarowe od potocznych;
- głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji i intonacji;
- rozumie funkcje części składowych wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, funkcję akapitu i cytatu w wypowiedzi;
- wybiera informacje niewyrażone wprost z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych;
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, wątek;
- posługuje się pojęciami akcja, fabuła, związek przyczynowo- skutkowy;
- identyfikuje baśń i legendę, mit, bajkę, komiks, opowiadanie, powieść, fraszkę, wiersz, przysłowie;
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego, odróżnia film animowany i aktorski;
- stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, czasownika;
- łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe w zdaniu;
- wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki;
- wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń;
- objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów;
- odróżnia wyrazy pokrewne od synonimów;
- umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wzbogaca tworzony tekst wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi), składni (stosuje różnorodne typy zdań: pojedyncze i złożone; celowo używa różnych typów wypowiedzeń: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, rozkazujących w zależności od sytuacji komunikacyjnej; stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji), fleksji (używa odmiennych części mowy w poprawnych formach);
- wygłasza tekst poetycki z pamięci, posługując się pauzą, barwą głosu; zwraca uwagę na ważne treści tekstu;
- stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji oraz potrafi je zastosować w sytuacjach nietypowych (np. wykorzystać wiedzę o wyrazach pochodnych i rodzinie wyrazów);
- układa życzenia, gratulacje, zapisuje przepis, instrukcję, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie;
- stosuje akapit;
- zapisuje dialog w opowiadaniu;
- dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia;
- pracuje samodzielnie.

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:

- czyta ze zrozumieniem na poziomie semantycznym i krytycznym;
- uzasadnia swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu;
- nazywa intencje nadawcy komunikatu ;
- odczytuje i wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce;
- wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, zawiadomieniach, instrukcjach, przepisach;
- wybiera i wykorzystuje informacje wyrażone pośrednio w różnych źródłach, np. czasopismach, stronach internetowych; konfrontuje je z innymi źródłami;
- nazywa osobę mówiącą w tekście w zależności od rodzaju utworu (podmiot liryczny, narrator);
- w sytuacjach typowych odróżnia fakty od opinii;

- objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim;
- objaśnia funkcję porównań i przenośni w tekście;
- wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych programy informacyjne, rozrywkowe, reklamy;
- głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens odczytywanego tekstu;
- w zależności od celu poszukiwań świadomie wybiera odpowiedni słownik (słownik ortograficzny, słownik wyrazów bliskoznacznych, słownik języka polskiego, słownik wyrazów obcych);
- konfrontuje ze sobą informacje zgromadzone na podstawie różnych źródeł;
- wskazuje elementy baśni i legendy w innych tekstach kultury oraz odnajduje i omawia nawiązania do tego typu utworów we współczesnych tekstach kultury, np. opowiadaniach, reklamach, oraz w języku, np. we frazeologii;
- interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych;
- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych;
- wskazuje elementy baśni i legendy w innych tekstach kultury oraz odnajduje i omawia nawiązania do tego typu utworów we współczesnych tekstach kultury, np. opowiadaniach, reklamach, oraz w języku, np. we frazeologii;
- interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych;
- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych;
- rozumie funkcję użytych form przypadków, liczb, osób, czasów w tekstach literackich, użytkowych, reklamowych;
- poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasie przeszłym i przyszłym;
- zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu;
- komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji;
- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki;
- przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, a także zdania w równoważniki zdań i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu;
- w wypowiedziach stosuje w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, w tym poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasie przeszłym i przyszłym;
- pisze opowiadanie twórcze, list z perspektywy bohatera, baśń, sprawozdanie;
- w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką;
- wykazuje się poprawnością ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi;
- komponuje i przekształca plan wypowiedzi;
- dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu;
- pracuje samodzielnie, twórczo, dzieli się wiedzą z kolegami.

Na ocenę **celującą** uczeń w 100 % spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE VI

(wersja skrócona dla ucznia)

Na ocenę **niedostateczną** uczeń nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Na ocenę **dopuszczającą** uczeń:

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;
- rozpoznaje intencje nadawcy;
- rozumie wypowiedzi nauczyciela i innych uczniów;
- wyszukuje w tekście najważniejsze informacje;
- stara się czytać teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym;
- rozpoznaje podstawowe części mowy, funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedzeniach;
- rozpoznaje zdanie pojedyncze i zdanie złożone;
- rozpoznaje cudzość;
- posługuje się podstawowymi słownikami j. polskiego;
- odróżnia fikcję od rzeczywistości, elementy fantastyczne od realistyczne w poznanych gatunkach;
- odróżnia autora od osoby mówiącej;
- określa elementy świata przedstawione w utworze;
- omawia akcję;
- rozpoznaje poznane gatunki literackie;
- rozpoznaje wers, strofę, rym, refren, rytm;
- rozpoznaje poznane środki stylistyczne;
- odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej;
- mówi na temat;
- za pomocą kilku prostych zdań tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, zwierzęcia, opis obrazu, ilustracji, plakatu, fotografii;
- wygłasza teksty lub ich część z pamięci;
- zapisuje kilkuzdaniowe opowiadanie odtwórcze z dialogiem;
- zna podstawowe zasady układu graficznego poznanych form wypowiedzi;
- tworzy proste notatki;
- zna podstawowe zasady pisowni wielką literą oraz pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji;
- stara się dbać o estetykę zapisu wypowiedzi;
- często korzysta z pomocy nauczyciela.

Na ocenę **dostateczną** uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:

- określa temat utworu;
- wyciąga wnioski wypływające z tekstu;
- odróżnia fakty od opinii;
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych;
- wskazuje cytaty;
- rozpoznaje cechy krótkich form wypowiedzi;
- rozumie funkcje znaków interpunkcyjnych;
- potrafi poprawnie akcentować wyrazy;
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;
- odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego;
- rozpoznaje w tekście formy poszczególnych części mowy;
- wybiera odpowiednie informacje z różnych źródeł;
- nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim;
- wskazuje elementy akcji, wątki;
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych;
- dobiera wyrazy przeciwstawne i bliskoznaczne;
- poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe oraz „nie” z różnymi częściami mowy;
- poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki;
- samodzielnie zapisuje dialog;
- buduje ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi;
- stosuje zasady estetycznego zapisu tekstu;
- sporadycznie korzysta z pomocy nauczyciela.

Na ocenę **dobrą** uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:

- cytuje wypowiedzi innych;
- dostrzega zależność między przerośnym znaczeniem a intencją nadawcy;
- rozumie funkcje akapitu i cytatu;
- wskazuje różnice między częściami mowy;
- rozpoznaje rodzaje zdań, równoważnik zdania;
- wydziela grupę podmiotu i orzeczenia;
- rozpoznaje zadnie bezpodmiotowe;
- odróżnia wyrazy gwarowe od potocznych;
- wybiera informacje niewyrażone wprost z różnych źródeł;
- omawia powiązania między częściami tekstu w utworze prozatorskim;
- identyfikuje poznane gatunki literackie;
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego;
- posługuje się pojęciami z zakresu sztuki filmowej i teatralnej;
- wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń;
- objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów;
- odróżnia wyrazy pokrewne od synonimów;
- redaguje poprawnie poznane formy wypowiedzi;
- dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w wypowiedzi i dokonuje autokorekty;
- pracuje samodzielnie.

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:

- dostrzega relacje między elementami konstrukcji tekstu;
- wykorzystuje wiedzę o języku podczas analizy różnych tekstów kultury;
- omawia funkcje elementów realistycznych i fantastycznych;
- rozumie powiązania między częściami utworu dramatycznego;
- tworzy wypowiedź zróżnicowaną ze względu na funkcję komunikatu;
- interpretuje przerośne treści utworów poetyckich;
- wykorzystuje wiedzę o częściach mowy podczas tworzenia własnej wypowiedzi;
- przekształca zadania złożone w pojedyncze i odwrotnie;
- komponuje i przekształca plan wypowiedzi;
- pisze opowiadanie twórcze;
- tworzy folder, charakterystykę, komiks;
- dokonuje samodzielnej korekty napisanego tekstu;
- dokonuje selekcji informacji;
- czyta teksty ze zrozumieniem na poziomie krytyczno – twórczym;
- odnosi się do postaw bohaterów literackich i opisuje otaczającą ich rzeczywistość;
- wskazuje elementy o charakterze perswazyjnym w tekście;
- interpretuje metaforycznie i symbolicznie treści utworów literackich i plastycznych;
- wskazuje szczególną dbałość o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną, składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi;
- dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu;
- pracuje samodzielnie, twórczo, dzieli się wiedzą z kolegami.

Na ocenę **celującą** uczeń w 100 % spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą.